

УКООПСПІЛКА

Полтавська обласна спілка споживчих товариств
Полтавське регіональне відділення ФПБАУ
Полтавське регіональне відділення Спілки аудиторів України
Полтавський університет економічної кооперації України
Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

Актуальні проблеми побудови сучасної обліково-аналітичної системи підприємства

Збірник тез доповідей
на засіданні круглого столу

Засідання присвячено 40-річчю започаткування
підготовки фахівців з бухгалтерського обліку,
контролю, аналізу та аудиту

27 листопада 2008 року

ПОЛТАВА
РІВ ПУСКУ
2008

УДК 657 (477)
ББК 65.052.9(4Укр)21
А43

Розповсюдження та тиражування без
офіційного дозволу ПУСКУ заборонено

Редакційна рада збірника:

Верига Ю.А., професор, к.е.н., завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Полтавського університету споживчої кооперації України;
Карпенко О.В., доцент, к.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Полтавського університету споживчої кооперації України;
Кравченко Г.Ю., аспірант кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Полтавського університету споживчої кооперації України

А43 Актуальні проблеми побудови сучасної обліково-аналітичної системи підприємства: Збірник тез доповідей на засіданні круглого столу, 27 листопада 2008 року. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 117 с.

ISBN 978-966-184-016-3

У тезах доповідей на засіданні круглого столу розглянуті питання, присвячені вирішенню дискусійних питань обліку, контролю та аналізу з метою запровадження сучасних методик у національну практику.

Збірник розраховано на науковців та практичних працівників і студентів вищих навчальних закладів, які цікавляться проблемами удосконалення обліку, контролю, аналізу та аудиту.

Матеріали подаються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність інформації, коректність математичних висловлювань та точність наведених фактів несуть автори. Редакція може не поділяти точку зору авторів на нагляднену проблему. Тези опубліковані мовою оригіналу. Посилання на матеріали збірника обов'язкові.

УДК 657 (477)
ББК 65.052.9(4Укр)21

ISBN 978-966-184-016-3

© Полтавський університет споживчої
кооперації України, 2008 р.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ В УКРАЇНІ

Астахова Грина Миколаївна

магістр Полтавського університету споживчої кооперації України;

Подольська Валентина Олександрівна

доцент Полтавського університету споживчої кооперації України

Перехід національної економіки на ринкові засади функціонування призвів, з одного боку, до ускладнення і зростання нестабільності середовища діяльності кожного підприємства незалежно від його форми власності та організаційно-економічної структури, а з іншого, до перебудови системи управління на засадах відмови від обов'язкового планування та надання пріоритету складання і структури річних планів в умовах нестабільного ринкового середовища, підприємиць можуть досягти успіху лише за тих умов, наскільки своєчасно передбачаються зміни і, відповідно, вживаються запобіжні адаптивні заходи щодо них.

Тому, забезпечення стабільної ефективної діяльності підприємств висуває на перший план завдання щодо пошуку нових підходів до управління суб'єктами господарювання. На сьогодні, у світовій практиці основним підходом до забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання в нестабільному агресивному ринковому середовищі виступає стратегічний аналіз, як управлінський процес створення та підтримки стратегічної відповідності між цілями підприємства, його потенціалом і можливостями у зовнішньому середовищі. На жаль, в Україні теорія і практика стратегічного аналізу не знайшли широкого розповсюдження, оскільки більшість керівників не бачать потреби, необхідності у виробленні довгострокових стратегій, помилюючись, вважаючи, що в сучасних динамічних умовах необхідно вирішувати першочільні питання розвитку. Хоча саме стратегічний аналіз є найважливішим засобом забезпечення успішного функціонування підприємств в агресивному динамічному конкурентному середовищі.

Відсутність орієнтирів, місії і цільової спрямованості розвитку підприємства, можливості розпізнання впливу його зовнішнього середовища й адекватної реакції на нього, а також здатності адаптуватися чи навіть активно впливати на нього, нажалі, призводить до того, що українські підприємства є безпомічними сьогодні і безперспективними на майбуттє.

Слід мати на увазі, що вибір стратегії і її виконання є основними складовими стратегічного аналізу. А продумана стратегія надає можливість вирішити питання узгодженості виробничих і відтворювальних процесів, скоординувати діяльність різних підсистем і тим самим

1. Бюджетний Кодекс України від 21.06.2001 № 2542-III.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим порушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного і комунального майна» від 15.12.2005 № 3202-IV.
3. Концепція застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.09.2002 № 538-р.
4. Концепції та методика державного аудиту. Вступний курс: по-сіб для самост. занять. – К.: Рахункова палата України, 2002. – 84 с.
5. INTOSAI: Стандарти з аудиту / Новий переклад, підготовлений для Рахункової палати України Проектом Tacis «Аудит державних фінансів». – К., 2003. – 48 с.
6. Parker L.D. Value-for-Money Auditing: Conceptual, Development and Operational Issues. – Caulfield, AU: Australian Accounting Research Foundation, Auditing Discussion Paper No. 1, 1986.

Література:

1. Астахова І.М., Подольська В.О. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного аналізу в Україні. 3
2. Артюх О.В. Діагностика економічного стану суб'єктів господарювання. 5
3. Білик Т.М. Сучасні вимоги до облікових працівників. 7
4. Бритченко Ігор Геннадійович Роль маркетингу при побудові сучасної обліково-аналітичної системи підприємства. 9
5. Веруса Ю.А. Облікове забезпечення внутрішньої (спеціалізованої) звітності. 11
6. Виноградова М.О. Актуальні питання методичного забезпечення зі складу витрат і формуванням собівартості продукції галузей економіки. 13
7. Гартенко І.О. Розробка та освоєння виробництва нових модифікацій виробів: обліковий аспект. 16
8. Гладких Т.В., Гусакова О.С. Облікова політика і якість бухгалтерського обліку. 19
9. Гродяніська Л.В. Облікове визнання відтворюваних ресурсів в обліково-аналітичній системі підприємства. 21
10. Губачова О.М. Сучасні вимоги до бухгалтерської професії. 23
11. Даник К.М., Нозова Т.М. Використання теорії бюджетного обмеження в аналізі фінансового стану підприємства. 25-211
12. Ермолаєва М.В. Особливості визначення фінансових результатів в сілських господарських підприємствах згідно П(С)БО 30 «біюлогічні активи». 27
13. Жидеева Л.І. Актуальні проблеми обліку операцій в іноземній валюті. 29
14. Зима Г.І., Самбурська Н.І. Проблеми аспекти амортизації. 32
15. Зюкова М.М. Проблеми аспекти визнання основних засобів: визначення практика та зарубіжний досвід. 35
16. Кандеда Н.А. Резерв сумнівних боргів: особливості нараховування та обліку на підприємствах. 37
17. Карпенко Є.А. До питання якості інформаційного забезпечення ефективності управління торговельними підприємствами. 39
18. Карпенко О.В. Застосування методик українського обліку у практику торговельних підприємств. 41

ЗМІСТ

кож всієї економіці країни, істотно поліпшить соціально-економічний клімат суспільства, буде сприяти успішній інтеграції у світову економічну систему.

Література:

1. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. – К.: Лібра, 2003. – 704 с.
2. Моя професія – бухгалтер, фінансист: Навч. посібник / За ред. д.с.н., проф. Ф.Ф. Бутинця, І.А. Панченко. – Житомир: ЖУІТ, 2005. – 156 с.
3. Нападювська Л.В., Управлінський облік: Підручник. – К.: Книга, 2004. – 544 с.
4. Нидз Б. и др. Принципы бухгалтерского учета / В. Нидз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл: Пер. с англ. / Под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 496 с.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЇ БЮДЖЕТНОГО ОБМЕЖЕННЯ В АНАЛІЗІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Дячків Іосиф Якимович

к.е.н., професор Ужгородського національного університету;

Ножова Галина Миколаївна

к.е.н., професор Ужгородського національного університету

Вміння проводити фінансовий аналіз ефективності функціонування підприємств, оцінювати фінансову стійкість його ділових партнерів є одним з важливіших умов успіху будь-якого виду підприємницької діяльності в умовах ринку. Тому одним з важливіших проблем сучасного фінансового аналізу є пошук нових підходів до підвищення його ефективності і цінності з точки зору інтересів суб'єктів госпо-

дарювання.

Критерієм оцінки ефективності і цінності аналізу фінансового статистичного підприємства є його платоспроможність. Підприємство буде зацікавлене у проведенні аналізу фінансового стану тим більше, чим в більший ступінь платоспроможність підприємства обумовлює його вибір того чи іншого варіанту економічної поведінки.

При визначенні важливості для підприємства його платоспроможності доцільно використовувати теорію бюджетного обмеження, розроблену угорським економістом Ліошем Корнай [1].

В статті розглядаються основні положення цієї теорії, які, на думку авторів, доцільно було б передбачити в методичці фінансового аналізу. Стаття побудована наступним чином: у першому розділі розглядаються поняття бюджетного обмеження, яке вводить на основі дослідження фінансового балансу, який спеціально розробляється на певний період часу [1, 2]. Фінансовий баланс не співпадає ні з бух-

тим були добре відомі всі складові кінцевих фінансових результатів, адже вони мали справу з фінансовою інформацією від партнерів і націоніальних банків.

Переоцінка бухгалтерського обліку з відображення, масифікації, узагальнення та інтеграції фактів господарської діяльності на використання в управлінні інформації відбулася за ініціативи Американського інституту Сертифікованих бухгалтерів у 1970 році. Сьогодні інформаційні потреби аналізу управління набагато перевищують відповідні потреби будь-якого іншого споживача інформації. Керівництво несе відповідальність за організацію, забезпечення діяльності підприємства, його результати, управління ресурсами. Для здійснення своїх функцій апарату управління необхідно володіти більш докладною інформацією, ніж та, яку забезпечує класичний фінансовий облік.

Професія бухгалтера перетворилася на міждисциплінарну. Професійні бухгалтерські організації змушені протистояти конкурентному тиску з боку небухгалтерських професійних альянсів у галузі управлінняського консалтингу. Деякі бухгалтерські фірми поголосили себе багатопрофільними бізнес-консультаантами.

Значну роль у формуванні бухгалтерської професії відіграли професійні організації. Вони самі почали визначати кваліфікаційні вимоги, правила підготовки та атестації дипломованих бухгалтерів, розробити та затвердити норми і правила бухгалтерської діяльності, кодекс професійної етики. Професійні організації зобов'язані вносити внесок в розвиток теорії та практики обліку. Чимало професійних організацій обліку, започаткованих першими професійними організаціями, засосовуються і сьогодні в багатьох країнах світу. Створення спеціального освітнього та наукового простору й розробка єдиних вимог, критеріїв і стандартів у сфері вищої освіти і науки в масштабах усього континенту сприятиме підвищенню рівня професійної освіти.

Міжнародна сертифікаційна програма CPA, що діє в Україні з 2002 року, також сприяє підвищенню конкурентоспроможності українських фахівців з обліку, аудиту й фінансового менеджменту.

Значення переконувати, що роль професії виходить за межі надання фінансової інформації і включає конструктивний вплив на державну політику, зокрема у сферах корпоративного управління, підзвітності, боротьби з корупцією тощо. Держави і добре розвинена бухгалтерська професія можуть взаємодіяти з метою підвищення економічного

формування нової, такої, що відповідає вимогам часу культури бухгалтерського обліку, менеджменту і підприємства загалом принесе величезну користь не тільки кожному окремому підприємству, а та-

галтерським балансом підприємства, ні з балансом доходів і витрат, оскільки відображає процес руху коштів в агрегованому вигляді. Його мета — забезпечити дослідження фінансових відносин за допомогою наочної, якісної моделі [3].

У другому — розглядаються умови і наслідки різних типів бюджетних обмежень, основними з яких є: жорстке і м'яке бюджетні обмеження. При цьому обґрунтовується доцільність їх застосування у аналізі фінансового стану суб'єктів господарювання українських підприємств. В завершення зроблені відповідні узагальнення за результатами дослідження.

Бюджетне обмеження зветься жорстким, якщо воно визначає межі свободи вибору економічних рішень для суб'єктів господарювання, тобто якщо воно стає жорстким обмежувачем господарської поведінки. Під м'яким бюджетним обмеженням розуміють можливість порушувати його тим чи іншим способом без будь-яких суттєвих наслідків для підприємства.

Ступінь жорсткості бюджетного обмеження змінюється в залежності від розподілення форм власності в економічній системі, видах економічної діяльності, суб'єктивно налаштованих керівників підприємств, часового періоду. М'яке і жорстке бюджетне обмеження, за визначенням [2], є крайніми «точками шкали», між котрими розташовуються багато проміжних типів обмежень. Нами підкреслюється, що при застосуванні теорії бюджетного обмеження в аналізі фінансового стану сучасних вітчизняних підприємств, слід чітко уявляти, що в кожному конкретному випадку важливо не абсолютного визначати ступінь жорсткості обмеження, а своєчасно побачити тенденцію до посилення жорсткості або до її пом'якшення.

Проведені нами дослідження доводять, що такий підхід важливий при реальній оцінці фінансового стану і його основного критерію, так як дозволяє:

1. Із фінансового балансу визначити загальне бюджетне обмеження, яке полягає у наступному:

Використання запасу прискіп фінансових ресурсів \leq прошових коштів + фінансових ресурсів на початок періоду за період

При цьому треба мати на увазі, що при різних структурах надходжень і якісних закономірностей їх створення, бюджетне обмеження (1) буде по-різному обмежуваче впливати на поведінку підприємства.

2. Обрати згідно специфіки діяльності підприємства і економічності середовища тип бюджетного обмеження.

3. Блоку фінансового аналізу набутти найважливішого значення в системі комплексного аналізу господарської діяльності суб'єктів господарювання.

4. Бувати економіко-математичні моделі взаємозв'язку різних показників фінансового стану і з більшою ефективністю використувати комп'ютерні системи підтримки прийняття фінансових рішень. На сьогодні в умовах становлення ринкової економіки в Україні підвищення ступеня жорсткості бюджетного обмеження є абсолютно необхідною умовою успішності економічних реформ, що проводяться. Зацікавленість підприємств у збільшенні прибутку у сполученні з підвищенням жорсткості бюджетного обмеження — це один з важливіших факторів стимулювання ділової активності, спрямованої на відшукування резервів зростання продуктивності праці, покращання якості продукції (товарів, послуг), зниження витрат ресурсів.

Світова практика свідчить, що при орієнтації підприємств на збільшення прибутку при значному послабленні бюджетного обмеження призводить до розвитку інфляційних процесів, що в свою чергу, руйнує економічну систему.

Тімеранура:

1. Корнай Я. Дефинит. — М.: НАУКА, 1990.
2. Нешаев Е.В. Анализ финансового состояния в условиях рынка. — М.: Высшая школа, 2007.
3. Олексюк О.С. Системи підтримки прийняття фінансових рішень на мікрорівні. — К.: Наукова думка, 1998.

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЗГІДНО П(С)БО 30 «БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ»

Єрмолаєва Марина Валентинівна
к.е.н., доцент Топтаської державної аграрної академії

Метою створення підприємства є отримання прибутку, який згідно класичної методики підприємств визначає як різницю між сумою одержаного чистого доходу і понесених витрат, пов'язаних з діяльністю підприємства. Введення в дію П(С)БО 30 «Біологічні активи» змінило порядок визначення фінансових результатів і методику відображення інформації у «Звітті про фінансові результати» ф. № 2 в сільськогосподарських підприємствах.

Зокрема це пов'язане з необхідністю оцінки продукції сільськогосподарського виробництва при її первісному визнанні, тобто на момент відокремлення її від біологічного активу (під час збирання врожаю або отримання від основного стада сільськогосподарських тварин) за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Згідно П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» справедлива вартість — це сума, за якою може бути здійснено обмін активу

**Актуальні проблеми побудови сучасної
обліково-аналітичної системи підприємства**

Головний редактор Гречук М.П.
Комп'ютерна верстка Бжкян Г.А.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
видавничих і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2288 від 5.09.2005 р.

Задано до редакції 21.11.2008 р. Підписано до друку 21.11.2008 р.
Формат 148x210. Папір 80 г/м². Ум. друк. арк. 7/8 + 0,1 (обкл.).
Тираж 90 прим. Зам. № 444

Видавничо-редакційно-видавничий відділ ПУСКУ
к. 115, вул. Ковалів, 3, Покровська 36014